

СЛУЖБА ЗА РЕВИЗИЈУ ФИНАНСИРАЊА ПОЛИТИЧКИХ СТРАНАКА

На основу члана 10. став (1) Закона о финансирању политичких странака («Службени гласник БиХ» број 95/12 и 41/16), члана 25. Правилника о годишњим финансијским извјештајима политичких странака («Службени гласник БиХ» број 96/13, 89/16, 5/22 и 31/24) и члана 18. Правилника о административним процедурама прегледа, контроле и ревизије финансијских извјештаја политичких странака («Службени гласник БиХ» број 103/08 и 5/22), издајем

ИЗВЈЕШТАЈ О РЕВИЗИЈИ ГОДИШЊЕГ ФИНАНСИЈСКОГ ИЗВЈЕШТАЈА ЗА 2022. ГОДИНУ И ПОСТИЗБОРНОГ ФИНАНСИЈСКОГ ИЗВЈЕШТАЈА-ОПШТИ ИЗБОРИ 2022. ГОДИНЕ НАРОДНЕ ПАРТИЈЕ СРПСКЕ-ДАРКО БАЊАЦ

Број: 03-07-6-481/23
Сарајево, 04.04.2025. године

С А Д Р Ж А Ј

МИШЉЕЊЕ	3
1. УВОД	4
2. ПРЕДСТАВЉАЊЕ ПОЛИТИЧКЕ СТРАНКЕ	4
3. ОПИС РЕВИЗИЈЕ	5
Предмет ревизије	5
Циљ ревизије	5
Обим ревизије	5
4. ПРЕТХОДНЕ КОНТРОЛЕ И РЕВИЗИЈЕ	5
5. НАЛАЗИ И ПРЕПОРУКЕ	6
5.1 НАЛАЗИ	6
5.2 ПРЕПОРУКЕ	16

МИШЉЕЊЕ

Служба за ревизију финансирања политичких странака извршила је ревизију финансијских извјештаја Народне партије Српске-Дарко Бањац за 2022. годину, и то: годишњег финансијског извјештаја за 2022. годину и финансијског извјештаја за период од дана подношења пријаве за овјеру за изборе до дана овјере резултата Општих избора, одржаних 2022. године.

Руководство политичке странке је одговорно за финансијске извјештаје, поступање странке у складу са одредбама Закона о финансирању политичких странака и члана 15.10 Изборног закона Босне и Херцеговине, те успостављање ефикасног система интерних контрола.

Наша одговорност је да изразимо мишљење на основу ревизије коју смо извршили.

Ревизију смо извршили у складу са ревизијским стандардима. Ови стандарди захтијевају да ревизију планирамо и извршимо на начин да прикупимо довољно доказа који нам, у разумној мјери, пружају гаранцију да је странка поступала у складу са одредбама Закона о финансирању политичких странака.

Ревизија је на основу узорак испитивала значајне трансакције које потврђују износе у финансијским извјештајима, оцјену рачуноводствених начела приликом састављања финансијских извјештаја и поступање у складу са одредбама Закона о финансирању политичких странака.

Сматрамо да ревизија коју смо извршили пружа разумну основу за изражавање нашег мишљења.

Ревизијом финансијских извјештаја за 2022. годину, утврђено је да Народна партија Српске-Дарко Бањац прекршила одредбе члана 4. став (1), члана 5. став (4), члана 8. став (1), члана 11. став (1) и став (2) и члана 12. став (1), став (3) и став (4) Закона о финансирању политичких странака и члана 15.1 став (1) и 15.10 Изборног закона Босне и Херцеговине.

Према нашем мишљењу, осим наведеног, ревидирани финансијски извјештаји указују да је Народна партија Српске-Дарко Бањац у 2022. години поступала у складу са одредбама Закона о финансирању политичких странака.

1. УВОД

Служба за ревизију финансирања политичких странака (у даљем тексту: Служба за ревизију) извршила је ревизију финансијских извјештаја Народне партије Српске-Дарко Бањац за 2022. годину, и то: годишњег финансијског извјештаја за 2022. годину и финансијског извјештаја за период од дана подношења пријаве за овјеру за изборе до дана овјере резултата Општих избора, одржаних 2022. године.

Ревизија је предузета у складу са чланом 10. став (1) Закона о финансирању политичких странака, чланом 25. Правилника о годишњим финансијским извјештајима политичких странака и чланом 2. Правилника о административним процедурама прегледа, контроле и ревизије финансијских извјештаја политичких странака.

Због чињенице да се ревизија обавља провјерама на бази узорка и да постоје ограничења у рачуноводственом систему и систему интерних контрола, постоји могућност да поједине материјално значајне грешке не буду откривене.

Према подацима из годишњег финансијског извјештаја за 2022. годину, Народна партија Српске-Дарко Бањац се финансирала из следећих извора:

Р/Б	Извори финансирања	Износ (КМ)	Структура (%)
1.	Чланарина	1.320,00	0,41
2.	Прилози физичких лица (3-а)	241.496,12	74,41
3.	Прилози правних лица (3-б)	0,00	0,00
4.	Приходи од имовине (3-ц)	0,00	0,00
5.	Приходи од добити предузећа у власништву политичке странке (3-д)	0,00	0,00
6.	Приходи од поклона (3-е)	0,00	0,00
7.	Приходи из буџета (3-ф)	81.725,70	25,18
8.	Приходи од пропаганде (3-г)	0,00	0,00
I	Укупни приходи (1-8)	324.541,82	100,00
II	Остали приходи и друго	0,00	0,00
	Извори финансирања (I+II)	324.541,82	100,00

У годишњем финансијском извјештају за 2022. годину Народна партија Српске-Дарко Бањац је исказала расходе у укупном износу од 388.242,20 КМ.

2. ПРЕДСТАВЉАЊЕ ПОЛИТИЧКЕ СТРАНКЕ

Назив политичке странке је Народна партија Српске-Дарко Бањац. Скраћени назив странке је НПС-Дарко Бањац.

Народна партија Српске-Дарко Бањац је регистрована код Основног суда у Бањалуци, Рјешењем број: Рп-4/20 од 15.12.2020. године.

Сједиште политичке странке је у Бањалуци, Јеврејска бб.

Лице овлаштено за заступање странке је Дарко Бањац, предсједник странке.

Лице овлаштено за подношење финансијских извјештаја за 2022. годину је Санда Станковић.

Према подацима из годишњег финансијског извјештаја за 2022. годину, Народна партија Српске-Дарко Бањац има сљедећу територијалну организацију¹:

- Одбор Бања Лука и
- 18 одбора.

3. ОПИС РЕВИЗИЈЕ

Предмет ревизије је годишњи финансијски извјештај за 2022. годину и финансијски извјештај за период од дана подношења пријаве за овјеру за изборе до дана овјере резултата Општих избора, одржаних 2022. године и то сљедећих организационих дијелова политичке странке:

- Одбор НПС-Дарко Бањац Бања Лука,
- Одбор НПС-Дарко Бањац Угљевик и
- Одбор НПС-Дарко Бањац Шековићи.

Циљ ревизије је да се на основу проведених ревизијских процедура прибаве ревизијски докази, који ће ревизору омогућити да изрази мишљење о томе да ли је Народна партија Српске-Дарко Бањац у извјештајном периоду поступала у складу са одредбама Закона о финансирању политичких странака и одредбама члана 15.10 Изборног закона БиХ.

Обим ревизије финансијских извјештаја Народне партије Српске-Дарко Бањац обухвата контролу финансијске документације и провођење аналитичких процедура ради утврђивања усклађености података које је странка исказала у финансијском извјештају са одредбама Закона о финансирању политичких странака, односно усклађености извора финансирања и начина трошења средстава, са посебним нагласком на прилоге физичких лица, приходе из буџета и трошкове изборне кампање.

4. ПРЕТХОДНЕ КОНТРОЛЕ И РЕВИЗИЈЕ

Служба за ревизију је извршила преглед и контролу годишњег финансијског извјештаја Народне партије Српске-Дарко Бањац за 2021. годину, након којег је издат извјештај о прегледу са мишљењем ревизора, налазима и препорукама странци да сваке године доноси програм утрошка средстава и да финансијска средства обезбијеђена за финансирање странке користи искључиво за остваривање циљева утврђених својим програмом и статутом, да пријављује све донације, без обзира на који начин их остварује, да пословне књиге води у складу са рачуноводственим прописима, односно да успостави правилне и потпуне евиденције о приходима, расходима и обавезама и да финансијске извјештаје које подноси Централној изборној комисији БиХ попуњава у складу са њеним подзаконским актима.

Нереализоване препоруке:

На основу уочених недостатака у годишњем финансијском извјештају за 2022. годину, утврђено је да Народна партија Српске-Дарко Бањац није испоштовала препоруке ревизије.

¹ Странка је у обрасцу 1-1 (територијална организација политичке странке) годишњег финансијског извјештаја за 2022. годину исказала 19 организационих дијелова. У изјави број: 174/24 од 18.07.2024. године политичка странка је навела да је у 2022. години имала 21 организациони дио, док је у поступку ревизије утврђено да је странка имала и организациони одбор у Фочи, који није исказала у обрасцу 1-1, а ни у изјави.

5. НАЛАЗИ И ПРЕПОРУКЕ

5.1 НАЛАЗИ

а) Народна партија Српске-Дарко Бањац прекршила је одредбе члана 4. став (1) Закона о финансирању политичких странака.

Народна партија Српске-Дарко Бањац је у годишњем финансијском извјештају за 2022. годину исказала расходе у укупном износу од 388.242,20 КМ.

У Програму утrophка за 2022. годину, политичка странка је планирала укупне трошкове у износу 350.000,00 КМ, од чега: трошкове за финансирање редовних активности у износу од 150.000,00 КМ, а трошкове изборне кампање за Опште изборе 2022. године у износу од 200.000,00 КМ.

Анализом Програма утrophка за 2022. годину и података из годишњег финансијског извјештаја за 2022. годину, утврђено је да је странка остварила трошкове мимо програма утrophка за 2022. годину, и то:

- Странка није планирала сљедеће трошкове: донације, накнаде за топли оброк, превоз, регрес и сл., трошкове књиговодствених услуга, трошкове комуналних услуга, трошкове ситног инвентара и ауто гума, утrophену воду, трошкове платног промета, трошкове поштарине и интернет услуга, трошкове телефона, трошкове услуга, трошкове непроизводних услуга и таксе, новчане казне и сл.

У финансијском извјештају странка је трошкове донација исказала у износу од 1.200,00 КМ, накнаде за топли оброк, превоз, регрес и сл. у износу од 83,68 КМ, трошкове књиговодствених услуга у износу од 6.669,00 КМ, трошкове комуналних услуга у износу од 5.265,57 КМ, трошкове ситног инвентара и ауто гума у износу од 5.244,11 КМ, утrophену воду у износу од 741,76 КМ, трошкове платног промета у износу од 1.336,65 КМ, трошкове поштарине и интернет услуга у износу од 5.242,73 КМ, трошкове телефона у износу од 1.697,88 КМ и трошкове услуга у износу од 292,50 КМ. Странка је трошкове непроизводних услуга остварила у износу од 3.389,35 КМ², а таксе, новчане казне и сл. у износу од 714,00 КМ³.

- Странка је планиране трошкове бруто плата прекорачила за 20.300,93 КМ, трошкове уговора о дјелу за 13.623,48 КМ, трошкове канцеларијског материјала за 5.470,10 КМ, а трошкове закупнине пословних простора за 32.611,06 КМ.

У обрасцу 4.1 (режијско-административни и остали трошкови) странка је исказала трошкове бруто плата у износу од 83.700,93 КМ, а исте је планирала у износу од 63.400,00 КМ. Трошкове уговора о дјелу странка је планирала у износу од 12.600,00 КМ, а исте је остварила у износу од 26.232,48 КМ. Политичка странка је у програму утrophка планирала трошкове канцеларијског материјала у износу од 3.000,00 КМ, а трошкове закупнине пословних простора у износу од 50.000,00 КМ, док је у финансијском извјештају трошкове канцеларијског материјала исказала у износу од 8.470,10 КМ, а трошкове закупнине пословних простора у износу од 82.611,06 КМ.

² У обрасцу 4.1 трошкови непроизводних услуга исказани су у укупном износу од 26.789,35 КМ. Контролом исказаних трошкова утврђено је да је странка трошкове непроизводних услуга евидентирала у већем износу за 23.400,00 КМ јер је рачун за оглашавање два пута прокњижила.

³ Странка је у пословним књигама и годишњем финансијском извјештају исказала трошкове таксе у износу од 18.714,00 КМ од чега се 18.000,00 КМ односи на уплаћену таксу за овјеру учешћа политичке странке на Општим изборима 2022. године, која је странци враћена, тако да су трошкови таксе износили 714,00 КМ.

С обзиром да је финансијска средства остварила мимо Програма утрошка за 2022. годину, Народна партија Српске-Дарко Бањац је прекршила одредбе члана 4. став (1) Закона о финансирању политичких странака⁴.

b) Народна партија Српске-Дарко Бањац прекршила је одредбе члана 5. став (4) и члана 8. став (1) Закона о финансирању политичких странака.

Народна партија Српске-Дарко Бањац у пословним књигама и годишњем финансијском извјештају није исказала неновчане донације по основу бесплатних објава на друштвеној мрежи, бесплатног кориштења билборда и кориштења пословног простора у Фочи без накнаде, што је супротно одредби члана 5. став (4) Закона о финансирању политичких странака.

Такође, утврђено је да је странка највећи дио неновчаних донација остварила супротно одредби члана 8. став (1) Закона о финансирању политичких странака, тј. примила је анонимне донације и донацију Општине Фоча.

(1) Народна партија Српске-Дарко Бањац у пословним књигама и годишњем финансијском извјештају није исказала неновчане донације по основу бесплатних објава на друштвеној мрежи, чиме је прекршила одредбе члана 5. став (4) Закона о финансирању политичких странака.

Контролом доступних података о оглашавању на друштвеној мрежи „Facebook“ и увидом у документацију о плаћањима, које је у поступку ревизије финансијских извјештаја предочила политичка странка, утврђено је да су сљедећа физичка лица платила објаве на овој друштвеној мрежи, и то: Бранислав Шкобо у вриједности од 46,00 КМ, Жељка Никић у вриједности од 62,21 КМ и Дарко Бањац⁵ у вриједности од 544,99 КМ. Такође, увидом у достављену документацију за објаве ГО НПС Приједор, спецификације објава и изјаву, утврђено је да су рачуни у вриједности од 529,19 КМ издати на име Невен Ђенадија⁶, а да је Филип Фићовић дао изјаву о плаћању наведених објава у корист НПС-Приједор.

Такође, утврђено је да су у току септембра 2022. године плаћене објаве на друштвеној мрежи „Facebook“ у износу од 190,98 КМ, те да су рачуни-признанице издати на име „нпс“. Странка осим достављених спецификација-признаница о плаћању није доставила друге доказе о плаћању ових објава. С обзиром да нема доказе о донаторима, а да није платила објаве, остварила је анонимну донацију у вриједности од 190,98 КМ, што је супротно одредби члана 8. став (1) тачка е) Закона о финансирању политичких странака.

(2) Увидом у податке о истицању билборда на Општим изборима 2022. године, које је доставио „Transparency International BiH“, утврђено је да је Народна партија Српске-Дарко Бањац током изборне кампање 2022. године имала билборде на више локација у Бањој Луци (18 локација), Бијељини (7 локација), Брчком (3 локације), Дервенти (1 локација), Добоју (1 локација), Рогатици (1 локација), Требињу (2 локације), Вишеграду (2 локације), Котор Вароши (1 локација), Лакташима (1 локација), Модричи (1 локација), Вукосављу (1 локација), Козарској Дубици (16 локација), Новом Граду (1 локација), Приједору (4 локације), Угљевику (5 локација) и Зворнику (2 локације), за које политичка странка нема документацију.

Чињеница да је „Transparency International BiH“ евидентирао билборде странке, а да странка нема документацију нити спецификације о билбордима на 67 локација у 17 градова и општина, указује да је странка у току предизборне кампање дио простора за постављање

⁴ Финансијска средства из члана 3. став (1) Закона о финансирању политичких странака, политичка странка може користити искључиво за остваривање циљева утврђеним својим програмом и статутом.

⁵ Објаве на страници НПС - Народна партија Српске и Дарко Бањац.

⁶ Објаве на страници НПС Приједор.

билборда користила без накнаде, односно да је остварила неновчане донације процијењене вриједности од 40.200,00 КМ⁷.

С обзиром да странка у пословним књигама није евидентирала и у финансијском извјештају није пријавила неновчане донације, те да није познат идентитет донатора, прекршене су одредбе члана 5. став (4) и члана 8. став (1) тачка е) Закона о финансирању политичких странака.

- (3) Увидом у рачун добављача „MP Media Group“ д.о.о. Бања Лука број: 88/2022 од 26.07.2022. године и спецификацију са локацијама билборда, утврђено је да је добављач политичкој странци дао гратис „city light“ витрине у Кнежеву (1 локација), Челинцу (1 локација) и Приједору (4 локације).

С обзиром да странка у пословним књигама није евидентирала и у финансијском извјештају није пријавила неновчану донацију „MP Media Group“ д.о.о. Бања Лука, прекршене су одредбе члана 5. став (4) Закона о финансирању политичких странака.

- (4) Увидом у Уговор о закупу пословног простора који је закључен између Општине Фоча и Народне партије Српске-Дарко Бањац 01.04.2024. године, утврђено је да је Народна партија Српске-Дарко Бањац од септембра 2022. године користила простор, површине 7 м², у власништву Општине Фоча без уговора.

С обзиром да Народна партија Српске-Дарко Бањац није плаћала закупнину за кориштење пословног простора у периоду од септембра до децембра 2022. године, као и да је пословни простор користила без уговора, сматрамо да је политичка странка остварила неновчану донацију Општине Фоча у износу од 280,00 КМ⁸, која јој је одредбама члана 8. став (1) тачка а)⁹ Закона о финансирању политичких странака забрањена.

Народна партија Српске-Дарко Бањац прекршила је и одредбу члана 5. став (4) Закона о финансирању политичких странака јер у финансијском извјештају није пријавила неновчану донацију Општине Фоча.

е) Народна партија Српске-Дарко Бањац прекршила је одредбе члана 11. став (1) и став (2) и члана 12. став (1), став (3) и став (4) Закона о финансирању политичких странака и 15.1 Изборног закона Босне и Херцеговине.

На основу обављене ревизије финансијских извјештаја за 2022. годину, утврђено је да Народна партија Српске-Дарко Бањац није водила правилне и потпуне евиденције о својим приходима, расходима и обавезама, нити је успоставила интерне контроле над нижим организационим дијеловима политичке странке ради спречавања погрешног евидентирања прихода и расхода, чиме је прекршила одредбе члана 11. став (1) и став (2) и члана 12. став (1) Закона о финансирању политичких странака.

Народна партија Српске-Дарко Бањац у финансијском извјештају није исказала тачне податке о организационој структури, приходима, расходима и обавезама, чиме је прекршила одредбе члана 12. став (4) Закона о финансирању политичких странака и одредбе Правилника о годишњим финансијским извјештајима политичких странака (у даљем тексту: Правилник).

- (1) Народна партија Српске-Дарко Бањац није у складу са рачуноводственим прописима извршила редован попис имовине и обавеза на дан 31.12.2022. године.

⁷ Приликом обрачуна износа неновчане донације узета је најнижа цијена закупа билборда у износу од 600,00 КМ према цјеновнику једног од добављача странке, који је доставио цјеновник.

⁸ Закупнина за простор површине 7 м² по почетној цијени 10,00 КМ/м² за период 01.09.2022. године до 31.12.2022. године.

⁹ Чланом 8. став (1) тачка а) Закона о финансирању политичких странака утврђено је да се финансирање политичких странака забрањује органима управе државе БиХ, ентитета, кантона, Брчко Дистрикта БиХ, те градским и општинским органима. Ставом (2) истог члана прописано је да се забрана из става (1) тачке а) овог члана не односи на кориштење пословних просторија, које политичке странке користе на основу одлуке надлежног органа.

(2) Служба за ревизију је утврдила да политичка странка није у складу с одредбама члана 11. став (2) Закона о финансирању политичких странака успоставила интерне контроле над нижим организационим дијеловима политичке странке ради спречавања погрешног евидентирања прихода и расхода.

(3) Политичка странка у обрасцу 1.1 (територијална организација политичке странке) годишњег финансијског извјештаја није исказала све одборе које је имала током 2022. године, чиме је прекршила одредбу члана 10. Правилника.

Увидом у Организациону структуру Народне партије Српске-Дарко Бањац на дан 31.12.2022. године, утврђено је да странка у обрасцу 1-1 није исказала одборе у Козарској Дубици и Броду. Током обављања ревизије финансијских извјештаја утврђено је да политичка странка у финансијском извјештају није исказала ни организациони дио у Фочи.

(4) Народна партија Српске-Дарко Бањац је у годишњем финансијском извјештају исказала приходе од чланарине у износу од 1.320,00 КМ и прилоге физичких лица у износу од 241.496,12 КМ.

- Имајући у виду да је политичка странка Одлуку о начину утврђивања и висини чланарине донијела тек 23.12.2022. године, уплате физичких лица Бранислава Шкобе у износу од 120,00 КМ и Невена Бућана у износу од 1.200,00 КМ, које је евидентирала и исказала као чланарине, странка је требала исказати као прилоге физичких лица у обрасцу 3-а (прилози физичких лица) годишњег финансијског извјештаја.
- Политичка странка није у обрасцу 3-а (прилози физичких лица) годишњег финансијског извјештаја исказала тачне податке о донаторима.

Наиме, странка је у обрасцу 3-а навела да је Бојана Ћибић дала прилоге у укупном износу од 9.900,00 КМ, док је прилоге дала Бобана Ћибић. Странка је донацију физичког лица Дико Цвјетиновић у износу од 1.050,00 КМ пријавила као донацију физичког лица Дико Симић. Такође, у обрасцу 3-а странка је исказала прилог Милана Шувака у износу од 9.990,00 КМ, док је прилог странци дао Милош Шувак.

- У обрасцу 3-а (прилози физичких лица) политичка странка је исказала прилог СНСД Брчко у износу од 5.716,12 КМ.

Увидом у податке које је доставила Дирекција за финансије Брчко дистрикта БиХ, утврђено је да су средства у износу од 28.580,62 КМ, која су на основу Одлуке Скупштине Брчко дистрикта БиХ¹⁰ издвојена из буџета Брчко дистрикта БиХ за финансирање редовног рада Клуба заступника СНСД-ДЕМОС и Ђорђе Поповић, независни заступник, исплаћена на рачун Савеза независних социјалдемократа. Према документацији која је у поступку ревизије дата ревизорима, Савез независних социјалдемократа је поступио по Захтјеву НПС ОО Брчко за пребацивање средстава уплаћених од стране Скупштине Брчко дистрикта БиХ бр. 17/21 од 19.05.2022. године, који је потписао Ђорђе Поповић, те је средства у износу од 5.716,12 КМ са свог рачуна исплатио на рачун Народне партије Српске-Дарко Бањац.

С обзиром да Народна партија Српске није учествовала на Локалним изборима 2020. године и није имала освојене мандате, средства која су јој из буџета исплаћена за редован рад Клуба заступника СНСД-ДЕМОС и Ђорђе Поповић, независни заступник, представљају донацију заступника Ђорђа Поповића, што је странка требала и навести у обрасцу 3-а.

- Политичка странка у обрасцу 3-а годишњег финансијског извјештаја није навела тачне податке о броју потврде за 22 донатора. Поред наведеног, странка је издала потврду СНСД-у иако је примила прилог физичког лица, а не политичке странке.

¹⁰ Одлука о расподјели новчаних средстава из Буџета Брчко дистрикта БиХ за 2022. годину, број: 003-5/2022 од 06.04.2022. године.

- (5) У обрасцу 3 (извори финансирања) и 3-е (неновчане донације и рачуни које странка није имала обавезу да плати) годишњег финансијског извјештаја странка није исказала неновчане донације по основу бесплатног кориштења пословног простора, оглашавања на друштвеној мрежи „Facebook“, билбордима и „city light“ витринама током изборне кампање 2022. године, чиме је прекршила одредбе члана 13. и 18. Правилника.
- (6) Политичка странка је у пословним књигама и годишњем финансијском извјештају исказала приходе из буџета Града Бања Лука у износу од 81.725,70 КМ.

Контролом извода са трансакцијских рачуна и података из екстерних извора, утврђено је да је политичка странка примила средства за покриће дијела трошкова изборне кампање из буџета Републичке изборне комисије Републике Српске у износу од 50.710,70 КМ. Такође је утврђено да је политичка странка примила средства из буџета Народне скупштине Републике Српске по основу Одлука о расподјели средстава за рад посланичких клубова и група у укупном износу од 13.015,00 КМ.

Поред наведеног, у поступку ревизије финансијских извјештаја, утврђено је да је политичка странка поврат средстава по основу уплаћене таксе за овјеру учешћа на Општим изборима 2022. године у износу од 18.000,00 КМ исказала као приходе из буџета, чиме је и укупне приходе исказала у већем износу у односу на остварене. Наиме, политичка странка је у сврху овјере учешћа на Општим изборима 2022. године уплатила таксу у износу од 18.000,00 КМ. С обзиром да су јој, дана 09.12.2022. године, средства у износу од 18.000,00 КМ враћена, странка није остварила приходе.

На основу наведеног, утврђено је да странка у пословним књигама и годишњем финансијском извјештају није исказала тачне податке о приходима, односно да је приходе које је остварила из буџета Републике Српске и средства која су јој враћена по основу уплаћене таксе за овјеру учешћа на Општим изборима погрешно исказала као приходе из буџета Града Бања Лука, чиме је прекршила одредбе члана 13. и члана 19. Правилника.

- (7) Народна партија Српске-Дарко Бањац није у годишњем финансијском извјештају исказала тачне податке о својим расходима, чиме је прекршила одредбе члана 21, 22. и 23. Правилника.

Током обављања ревизије финансијских извјештаја утврђено је да политичка странка није водила потпуне евиденције о трошковима, те да је дио трошкова прокњижила без документације. Такође, утврђено је да странка није успоставила књиговодствене евиденције о расходима по организационим дијеловима, што је претпоставка за правилно финансијско извјештавање.

- Подаци о укупним расходима који су исказани у Билансу успјеха за период од 01.01. до 31.12.2022. године се разликују од расхода исказаних у финансијском извјештају који је политичка странка доставила Централној изборној комисији Босне и Херцеговине. Политичка странка је у годишњем финансијском извјештају за 2022. годину исказала расходе у укупном износу од 388.242,20 КМ, док је Билансу успјеха за период 01.01.-31.12.2022. године исказала расходе у укупном износу од 391.436 КМ.
- Политичка странка у пословним књигама и финансијском извјештају није исказала трошкове закупнине пословних простора које је користила у Броду у износу од 1.800,00 КМ и Фочи у износу од 280,00 КМ.

Према подацима из Уговора о закупу пословног простора, политичка странка је користила простор у Броду у периоду од 01.07.2022. године до 01.01.2023. године, уз обавезу да плаћа мјесечну закупнину у износу од 300,00 КМ, односно закупнина за шест мјесеци 2022. године износила је 1.800,00 КМ.

Народна партија Српске-Дарко Бањац је од септембра 2022. године користила простор у власништву Општине Фоча, без накнаде. Према подацима које је доставила Општина Фоча, мјесечна закупнина пословног простора површине 7 м² по почетној цијени

износила је 70,00 КМ, односно за период септембар-децембар 2022. године укупно 280,00 КМ¹¹.

- Подаци о трошковима закупнине пословних простора које је странка исказала у годишњем финансијском извјештају не одговарају подацима из уговора о закупу.

Наиме, политичка странка је у обрасцу 4.1 годишњег финансијског извјештаја трошкове закупнине пословних простора исказала у укупном износу од 82.611,06 КМ, док су према подацима из уговора о закупу пословних простора, трошкови закупнине пословних простора износили 87.177,68 КМ. Од 18 организационих дијелова странке, за које је странка у финансијском извјештају исказала трошкове закупнине пословних простора, трошкови закупнине које је странка у обрасцу 4.1 исказала за одборе Костајница и Дервента одговарају подацима из уговора о закупу, док исказани трошкови закупнине за 16 одбора не одговарају подацима из уговора.

Такође је утврђено да евиденције политичке странке о трошковима закупнине пословних простора нису вођене правилно и са пажњом, као и да трошкови нису евидентирани у моменту настанка обавезе. Поред наведеног, политичка странка трошкове закупнине пословних просторија није евидентирала по организационим дијеловима.

- Странка је укупне расходе исказала у већем износу за 18.000,00 КМ у односу на остварене.

Странка је у пословним књигама и годишњем финансијском извјештају исказала трошкове таксе у износу од 18.714,00 КМ од чега се 18.000,00 КМ односи на уплаћену таксу за овјеру учешћа политичке странке на Општим изборима 2022. године. Као што је у наведено у налазу (6), средства у износу од 18.000,00 КМ су враћена странци, те странка није остварила расходе у наведеном износу.

- Политичка странка је трошкове електричне енергије у годишњем финансијском извјештају исказала у износу од 2.641,09 КМ, док су у пословним књигама ови трошкови евидентирани у износу од 3.319,23 КМ.

Исто тако, ревизијом финансијских извјештаја утврђено је да су трошкови електричне енергије за Одбор Угљевик у обрасцу 4.1 исказани у износу од 689,01 КМ, док је увидом у појединачне рачуне утврђено да су трошкови електричне енергије износили 603,62 КМ.

Потребно је напоменути да је политичка странка у обрасцу 4.1 Одбора Бања Лука исказала трошкове електричне енергије у износу од 1.027,17 КМ, али да током обављања ревизије, а ни до издавања овог извјештаја није достављена докуменација за исказане трошкове.

- Увидом у пословне књиге утврђено је да је странка на картици конта 5313-*трошкови птт услуга* евидентирала трошкове у износу од 1.195,36 КМ, те износ од 500,85 КМ који је евидентирала на основу рјешења. Странка је на захтјев за достављање рјешења послала образложење да је извршено сравњење картица и да је ријеч о уплатама за које није било рачуна.
- Контролом трошкова исказаних у годишњем финансијском извјештају, утврђено је да је странка набавку принтера (2 ком) у укупном износу од 538,00 КМ и набавку столица (25 ком) у укупном износу од 1.587,70 КМ умјесто на конту сталних средстава-опреми, односно инвентару евидентирала директно на конту трошкова ситног инвентара и ауто гума и трошковима канцеларијског материјала, чиме је избјегла да успостави евиденције о својој имовини, што је супротно рачуноводственим прописима. Поред

¹¹ Детаљније наведено у налазу б).

наведеног, политичка странка је набавку столица (15 ком) у износу од 947,70 KM евидентирала на основу предрачуна „Графо-комерц“ д.о.о. Бања Лука.

- Увидом у документацију која је предочена током обављања ревизије, утврђено је да је странка извршила набавку телевизора у износу од 1.356,00 KM од добављача „М:тел“, али да иста није исказана у пословним књигама. Странка је на конту трошкова евидентирала уплату једне рате у износу од 113,00 KM.
- Политичка странка је на конту трошкова ситног инвентара и ауто гума евидентирала рачун добављача ТР “АС СП” Чајниче број: 11/22 од 08.02.2022. године у износу од 684,16 KM за набавку грађевинског материјала. Увидом у рачун утврђено је да рачун није потписан нити садржи печат добављача, као и да исти није потписан од стране политичке странке. Такође, утврђено је да рачун није овјерен за књижење, а из самог рачуна није могуће утврдити у коју сврху је набављен грађевински материјал.
- Народна партија Српске-Дарко Бањац је у пословним књигама два пута евидентирала трошкове закупа сале у Модричи у износу од 351,00 KM, чиме су трошкови исказани у већем износу за 351,00 KM у односу на остварене.

Такође, странка је рачун добављача Нова опрема број: У421/22 од 31.05.2022. године у износу од 23.400,00 KM за услуге оглашавања евидентирала два пута, и на два различита конта, чиме је трошкове непроизводних услуга и укупне расходе исказала у већем износу за 23.400,00 KM. Странка је, наиме, рачун број: У421/22 евидентирала на конту *5390-трошкови непроизводних услуга*, које је исказала у обрасцу 4.1, те на конту *5353-трошкови постављања и одржавања рекламних паноа на јавним мјестима*, које је исказала у обрасцу 4.2 годишњег финансијског извјештаја.

- Народна партија Српске-Дарко Бањац није у годишњем финансијском извјештају исказала тачне податке о трошковима изборне кампање.
 1. Странка у годишњем финансијском извјештају није исказала трошкове изборне кампање по основу објава на друштвеној мрежи „Facebook“ у износу од 1.373,37 KM.¹²
 2. Контролом трошкова таксе, новчаних казни и сл., утврђено је да је странка накнаду за постављање пропагандних паноа у Власеници у износу од 180,00 KM по рјешењу Општине Власеница број: 063/3-370-347/22 од 01.09.2022. године умјесто у обрасцу 4.2 (трошкови пропаганде) исказала у обрасцу 4.1 финансијског извјештаја.
 3. Народна партија Српске-Дарко Бањац није евидентирала трошкове изборне кампање по рачуну добављача “MP MEDIA GROUP” д.о.о. број: 89/2022 од 26.07.2022. године у износу од 7.956,00 KM за оглашавање на билбордима у периоду од 02.09.-30.09.2022. године.
 4. Увидом у Уговор о закупу рекламних површина који је закључен између политичке странке и “Метромедиа” д.о.о. Бања Лука дана 26.08.2022. године, утврђено је да је укупна цијена закупа билборда износила 13.099,85 KM, коју је политичка странка требала платити у три рате по 4.366,60 KM. Добављач је политичкој странци испоставио три фактуре: фактуру број: 22-330-347 од 16.09.2022. године у износу од 4.366,60 KM, фактуру број: 22-330-0370 од 06.10.2022. године у износу од 4.366,60 KM и фактуру број: 22-330-0404 од 10.11.2022. године у износу од 4.366,60 KM.

Политичка странка је, међутим, трошкове закупа билборда у својим пословним књигама евидентирала у укупном износу од 21.833,00 KM, што је за 8.733,20 KM више у односу на испостављене фактуре. Наиме, странка је у пословним књигама на конту *5353-трошкови постављања и одржавања рекламних паноа на јавним мјестима* рачуне добављача “Метромедиа” број: 22-330-0370 од 06.10.2022. године у износу од 4.366,60 KM и број: 22-330-0404 од 10.11.2022. године у износу од

¹² Детаљније наведено у налазу б).

4.366,60 KM два пута евидентирала у пословним књигама, док је рачун број: 22-330-347 од 16.09.2022. године у износу од 4.366,60 KM евидентирала на конту 5350-*трошкови огласа у новинама, часописима, на радију, телевизији, биоскопима и сл.*

5. Контролом исказаних обавеза према добављачима, утврђено је да је политичка странка трошкове медијског праћења предизборне кампање на програму „ТВ АРЕНА“ у износу од 5.850,00 KM два пута евидентирала.
6. Политичка странка у својим пословним књигама и финансијским извјештајима није исказала трошкове оглашавања закупа рекламних површина (билборда) на више локација, чиме је трошкове кампање исказала у мањем износу у односу на остварене.

„Transparency International BiH“ је Централној изборној комисији Босне и Херцеговине доставио податке о истицању билборда на Општим изборима 2022. године, према којима је Народна партија Српске-Дарко Бањац имала билборде на 67 локација, за које политичка странка нема документацију, како слиједи: Бања Лука (18 локација), Бијељина (7 локација), Брчко (3 локације), Дервента (1 локација), Добој (1 локација), Рогатица (1 локација), Требиње (2 локације), Вишеград (2 локације), Котор Варош (1 локација), Лакташи (1 локација), Модрича (1 локација), Вукосавље (1 локација), Козарска Дубица (16 локација), Нови Град (1 локација), Приједор (4 локације), Угљевик (5 локација) и Зворник (2 локације).

Политичка странка је током обављања ревизије финансијских извјештаја предпочила рачуне и другу документацију о трошковима изборне кампање, а између осталих рачуне и спецификације о закупу билборда. Прегледом расположивих спецификација утврђено је да су билборди постављени на више локација, а да политичка странка нема документацију о плаћању закупа за 67 билборда, процијењене вриједности од 40.200,00 KM¹³.

7. Политичка странка у својим пословним књигама и финансијским извјештајима није исказала трошкове „city light“ витрина које су постављене на шест локација, како слиједи: Кнежево (1 локација), Челинац (1 локација) и Приједор (4 локације).
- (8) Народна партија Српске-Дарко Бањац није у обрасцу 5 (обавезе политичке странке) годишњег финансијског извјештаја исказала тачне податке о својим обавезама, те је обавезе према добављачима исказала у једном износу без навођења података о износу обавеза према сваком добављачу појединачно, што је супротно одредбама члана 24. Правилника.

Служба за ревизију је утврдила да ни подаци о обавезама политичке странке у пословним књигама нису правилно исказани, да политичка странка није извршила усаглашавање обавеза са својим повјериоцима, те да није извршила попис обавеза на дан 31.12.2022. године.

Током обављања ревизије финансијских извјештаја, политичка странка је својим повјериоцима-добављачима упутила конфирмације. Увидом у достављене одговоре, утврђено да обавезе које је странка исказала у пословним књигама и годишњем финансијском извјештају на дан 31.12.2022. године не одговарају подацима које у својим пословним књигама воде добављачи, те су уочене бројне грешке у књижењима.

1. У пословним књигама и годишњем финансијском извјештају политичка странка је исказала обавезе према добављачу „Нова опрема“ д.о.о. Бања Лука у износу од 23.400,00 KM. Увидом у картицу пословног партнера за 2022. годину коју је доставио добављач „Нова опрема“ д.о.о. Бања Лука, утврђено је да странка на дан 31.12.2022. године нема обавезе према овом добављачу. Контролом пословних

¹³ Приликом обрачуна износа неновчане донације узета је најнижа цијена закупа билборда у износу од 600,00 KM према цјеновнику једног од добављача странке, који је доставио спецификацију са врстама билборда и цијенама.

књига и рачуна, утврђено је да је политичка странка рачун број: У421/22 од 31.05.2022. године у износу од 23.400,00 КМ прокњижила два пута, чиме је укупне расходе и обавезе исказала у већем износу за 23.400,00 КМ у односу на остварене.

2. Странка је у пословним књигама исказала обавезе према добављачу „Астра медиа“ д.о.о. Бијељина у износу од 5.850,00 КМ.

Увидом у аналитичку картицу потраживања „Астра медиа“ д.о.о. Бијељина од Народне партије Српске-Дарко Бањац за 2022. годину утврђено је да политичка странка нема обавезе према овом добављачу, те да је плаћање рачуна број: 166/22 у износу од 5.850,00 КМ извршено 01.09.2022. године.

Увидом у изводе са трансакцијског рачуна политичке странке утврђено је да је политичка странка 01.09.2022. године извршила плаћање рачуна у износу од 5.850,00 КМ, али да је исто прокњижила на конту обавезе према добављачу „Арена ТВ“ Бијељина. Такође, утврђено је да је странка рачун број: 166/22 у износу од 5.850,00 КМ за медијско праћење предизборне кампање на програму „ТВ АРЕНА“ по Уговору о емитовању од 09.08.2022. године, евидентирала на аналитичкој картици обавезе према добављачу „Астра медиа“ д.о.о. Бијељина, те је на основу закљученог Уговора о емитовању од 09.08.2022. године евидентирала обавезу и на аналитичкој картици обавезе према добављачу „Арена ТВ“ Бијељина, на којој је евидентирала и плаћање.

Поступањем на наведени начин, политичка странка је обавезе исказала у већем износу за 5.850,00 КМ у односу на стварне.

3. Странка је у пословним књигама исказала обавезе према добављачу „Метромедиа“ д.о.о. Бања Лука у износу од 17.466,40 КМ. Према подацима из Независне конфирмације, Народна партија Српске-Дарко Бањац на дан 31.12.2022. годину има обавезе према овом добављачу у износу од 8.733,20 КМ¹⁴.
4. Увидом у конфирмацију коју је доставио добављач „Блицнет“ д.о.о. Бања Лука, утврђено је да политичка странка на дан 31.12.2022. године има обавезе према овом добављачу у укупном износу од 415,13 КМ, од чега: обавезе политичке странке за просторије у Бањој Луци износе 260,45 КМ, а обавезе за простор у Фочи 154,68 КМ. Странка је у пословним књигама исказала обавезе према добављачу „Блицнет“ д.о.о. Бања Лука у износу од 674,44 КМ.

Осим тога што није исказала тачан износ обавезе према добављачу, политичка странка у финансијском извјештају није исказала ни организациони одбор у Фочи, што је супротно одредбама члана 10. Правилника.

5. Странка на конту 1510-дати аванси исказује потраживање од Гатарић д.о.о. Бања Лука у износу од 163,68 КМ. Увидом у аналитичку картицу потраживања Гатарић д.о.о. Бања Лука од Народне партије Српске-Дарко Бањац утврђено је да странка нема обавезе према овом добављачу, нити потраживања, већ да није прокњижила рачун од 18.09.2022. године у износу од 163,68 КМ.
6. Према подацима које је доставио добављач ЈП „Банијапромет“ Костајница, Народна партија Српске-Дарко Бањац нема обавезе према овом добављачу, што одговара картици конта добављача „Банијапромет“ Костајница коју води политичка странка.

Међутим, политичка странка је на конту 1510-дати аванси исказала потраживање од ЈП „Банијапромет“ Костајница на дан 31.12.2022. године у износу од 170,00 КМ.

Увидом у аналитичку картицу обавеза странке према добављачу ЈП „Банијапромет“ Костајница утврђено је да је странка на дан 31.12.2022. године укњижила обавезу у износу од 170,00 КМ и у опису навела да недостају рачуни, те је на конту 1510-дати

¹⁴ Детаљније наведено у налазу (7).

аванси укњижила потраживање од ЈП „Банијапромет“ Костајница на дан 31.12.2022. године у износу од 170,00 КМ уз исти опис. Наведено указује да је странка провела фиктивно књижење на картицама конта обавезе и потраживања, тј. књижење без документације.

С друге стране, увидом у пословне књиге утврђено је да уплата закупа добављачу која је извршена 07.12.2022. године у износу од 170,00 КМ умјесто на конту обавезе према добављачу евидентирана на конту 4699-остале разне краткорочне обавезе.

7. Странка је у пословним књигама исказала обавезе према добављачу „Електропривреда“ АД у износу од 0,67 КМ. Према подацима са рачуна за децембар 2022. године, обавезе странке према овом добављачу по основу електричне енергије за простор у Угљевику на дан 31.12.2022. године износе 172,94 КМ, а за простор у Шековићима 61,55 КМ.
- (9) Странка у постизборном финансијском извјештају, који је доставила након законом прописаног рока¹⁵, није исказала све неновчане донације и трошкове изборне кампање, чиме је прекршила одредбе члана 12. став (3) Закона о финансирању политичких странака, члана 15.1 став (1) Изборног закона Босне и Херцеговине и одредбе Правилника о предизборним и постизборним финансијским извјештајима политичких странака („Службени гласник БиХ” број: 10/18 и 5/22).
- (10) Увидом у финансијску документацију политичке странке и књиговодствене исправе утврђени су недостаци код дијела рачуна добављача који су књиговодствене исправе о насталим пословним догађајима¹⁶. Такође, утврђено је да рачуни нису овјерени за књижење и плаћање.
- Рачуни добављача „East Code“ д.о.о., ТР„АС“ С.П. Чајнице и „Делта биро“ не садрже потпис и печат добављача, нити је потврђено извршење услуге. Такође, рачуни нису овјерени за књижење.
- Рачуни добављача „Радикс тим“ д.о.о. за чишћење простора и ЗР “Мега принт” за штампу банер платна и фолије нису овјерени за књижење, нити је потврђен пријем услуге, односно робе.
- Трошкови у износу од 228,15 КМ, које је странка исказала у обрасцу 4.2, прокњижени су на основу предрачуна добављача „ИРИС ПРИНТ“ д.о.о. број: 272/22 од 22.09.2022. године.
- На рачунима “MP MEDIA GROUP” д.о.о. број: 88/2022 од 26.07.2022. године у износу од 11.700,00 КМ и број: 89/2022 од 26.07.2022. године у износу од 7.956,00 КМ за услуге оглашавања путем билборда је наведено само „услуга оглашавања“, количина 1 ком и укупна цијена, без навођења врсте и величине билборда и појединачне цијене. Иако је странка уз рачуне доставила уговоре и списак понуђених локација, нису наведене појединачне цијене билборда. Пријем услуга је потврђен потписом и печатом политичке странке.
- Политичка странка је трошкове закупа рекламног простора „led display“ на 5 локација у износу од 5.148,00 КМ евидентирала само на основу Уговора о закупу медијског простора закљученог са добављачем „Diemme“ д.о.о. Бања Лука.

¹⁵ У односу на Прелиминарни извјештај о ревизији финансијских извјештаја за 2022. годину додат је налаз којим је констатовано да је постизборни финансијски извјештај-Општи избори 2022. године достављен након законом прописаног рока. Постизборни финансијски извјештај-Општи избори 2022. године достављен је Централној изборној комисији БиХ дана 28.12.2022. године. Рок за достављање овог извјештаја био је 02.12.2022. године.

¹⁶ У складу са рачуноводственим прописима, књиговодствена исправа мора бити потпуна, истинита, рачунски тачна и уредна, сачињена тако да омогућава потпун увид у вјеродостојност документа. Садржај књиговодствене исправе мора недвојбено и вјеродостојно показивати врсту и обим настале промјене (куповина, количина, цијена, укупан износ), карактер пословне промјене у књиговодствено-техничком смислу, техничка обиљежја и сл.

Трошкови изборне кампање

Према одредбама члана 15.10 Изборног закона БиХ, политичка странка за потребе изборне кампање не смије потрошити више од 0,30 односно 0,20 КМ¹⁷ по бирачу у сваком изборном кругу, према броју бирача које је објавила Централна изборна комисија БиХ. Према подацима Централне изборне комисије БиХ, Народна партија Српске-Дарко Бањац је у сврху изборне кампање за Опште изборе 2022. године могла потрошити 125.932,20 КМ.

Народна партија Српске-Дарко Бањац је у годишњем финансијском извјештају за 2022. годину исказала трошкове изборне кампање у износу од 108.156,75 КМ.

Ревизијом финансијских извјештаја утврђено је да су трошкови изборне кампање износили 143.282,92 КМ¹⁸, односно **17.350,72 КМ** више у односу на законом дозвољени лимит на трошкове кампање, чиме су прекршене одредбе члана 15.10 Изборног закона БиХ.

5.2 ПРЕПОРУКЕ

Препоручује се политичкој странци Народна партија Српске-Дарко Бањац да се придржава одредаба Закона о финансирању политичких странака, а посебно на основу уочених недостатака се препоручује:

- *да финансијска средства обезбијеђена за финансирање странке користи у складу са утврђеним програмом утрошка средстава,*
- *да, у складу с одредбом члана 5. став (4) Закона о финансирању политичких странака, све прилоге пријављује у финансијском извјештају,*
- *да се не финансира из забрањених извора,*
- *да води пословне књиге у складу са рачуноводственим прописима, односно да води потпуне и правилне евиденције о својим приходима, расходима и обавезама,*
- *да у складу са одредбама члана 11. став (2) Закона о финансирању политичких странака успостави интерне финансијске контроле над нижим организационим дијеловима политичке странке ради спречавања погрешног евидентирања прихода и расхода,*
- *да финансијске извјештаје које подноси Централној изборној комисији Босне и Херцеговине доставља у законом прописаним роковима и попуњава у складу с Правилником о годишњим финансијским извјештајима политичких странака и Правилником о предизборним и постизборним финансијским извјештајима политичких странака и*
- *да у сврху предизборне кампање троши средства у законом дозвољеном износу.*

Такође се препоручује:

- *да врши редован годишњи попис имовине и обавеза у складу са рачуноводственим прописима и*
- *да усагласи своје обавезе са добављачима и проведе одговарајућа књижења у пословним књигама.*

¹⁷ Члан 15.10 став 2. Изборног закона БиХ прописује да се максимално дозвољени износ за финансирање изборне кампање израчунава тако што се број гласача у свим изборним јединицама у којима политички субјект има кандидатску листу или кандидата помножи са: 30 фенинга за начелника општине односно градоначелника и за чланове скупштине општине, чланове Народне скупштине РС и Представничког дома Парламента Федерације БиХ, чланове Парламентарне скупштине БиХ, члана Предсједништва БиХ, и предсједника и потпредсједнике РС, односно 20 фенинга за изборе за чланове кантоналних скупштина.

¹⁸ Овај износ није коначан јер нису исказани трошкови „city light” витрина.

КОМЕНТАР:

У остављеном року, Народна партија Српске-Дарко Бањац није доставила примједбе на налазе ревизије наведене у Прелиминарном извјештају о ревизији годишњег финансијског извјештаја за 2022. годину и постизборног финансијског извјештаја-Општи избори 2022. године.

Захваљујемо се извршном секретару Народне партије Српске-Дарко Бањац на доброј и коректној сарадњи током обављања ревизије.

Шеф Одсјека за ревизијске послове, ревизор

Сања Тошовић

Шеф Службе за ревизију

Мр.сц Хасида Гушић

Ревизор

Тања Голијанин

Помоћник ревизора

Ријад Селмановић